

ASIA Hallituksen esitys laiksi tutkimustietovarannosta

Viite Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 8.10.2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta Hallituksen esityksestä laiksi tutkimustietovarannosta.

Taideyliopisto pitää kansallista tutkimustietovarantoa kannatettavana hankkeena. Tutkimustietojen sähköinen saatavuus yhdestä paikasta edistää tutkimuksen näkyvyyttä ja helpottaa tutkimusorganisaatioiden yhteistyötä.

Esitys on perusteellisesti laadittu ja tutkimustietovarannon yhteisrekisterinpitäjyyden osalta tarpeellinen. Lakiesitys yhdenmukaistaa ja selkeyttää tiedonmuodostusta ja lisää läpinäkyvyyttä.

Taideyliopisto toivoo, että tutkimustietovarannon tietoturvan tekniseen ja organisatoriseen toteutukseen kiinnitetään riittävästi huomiota, erityisesti julkisuuslain perusteella salassa pidettävien tutkimussuunnitelmien suojaamisen osalta. Esityksen perusteella on kuitenkin vielä epäselvää, miten tietojen luokitteluun liittyvät muutokset, kuten tutkimussuunnitelman salassapitotarpeen päättyminen, hallinnoidaan ja kuka niistä vastaa. Tämä asia olisi tärkeää selkeyttää.

Ehdotuksessa käytetään ilmaisua ”Suomessa tehtävän tutkimuksen tietojen tallentamisesta tutkimustietovarantoon”. Jos tarkoituksena on, että soveltamisalan piiriin kuuluu tutkijoiden muissa maissa, esimerkiksi tutkijanvaihdossa, tekemiä julkaisuja niin tarkempi ilmaisu olisi puhua suomalaisista tutkimusorganisaatioista.

Taiteellinen toiminta on yksi Taideyliopiston lakisääteisistä tehtävistä. Oletamme, että lakiesityksen ilmaisu tutkimustietovarantoon kerättävästä ja välitettävästä Suomessa tehtävästä tutkimuksesta koskee taidekorkeakoulujen osalta myös julkaisutyypiluokituksen F-kategorian julkista taiteellista ja taideteollista toimintaa.

Taideyliopisto haluaa kiinnittää huomiota tietosisällön laadunvarmistukseen eli lähdejärjestelmän tietosisällön ja tietojen täydentämisen, korjaamisen ja rikastamisen suhteeseen. Avoimeksi jää, minkälaisia lisärajoituksia yliopistojen järjestelmiin olisi sisällytettävä, kun tutkimustietovarannon rikastettuja tietoja välitetään takaisin lähdejärjestelmään (s. 26).

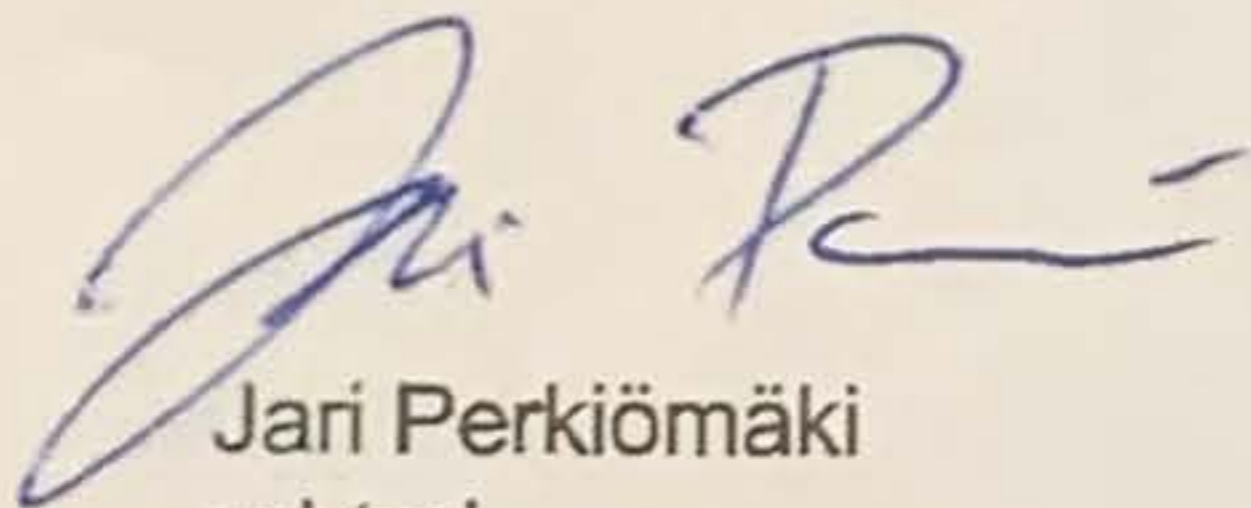
Yliopistot keräävät tietojärjestelmiinsä myös tietoja tutkimusaktiviteeteista. Tutkijat syöttävät nämä tiedot itse, eikä niiden laatua varmisteta. Tällä hetkellä näiden tietojen eteenpäin välittämisestä päättää yliopisto, mutta epäselväksi jää, onko tulevaisuuden tavoitteena sisällyttää myös nämä aktiviteetit tutkimustietovarantoon.

Taideyliopisto toivoo, että ministeriöltä tai vastaavalta taholta tullaan saamaan tukea ja ohjeistusta näihin käytännön kysymyksiin.

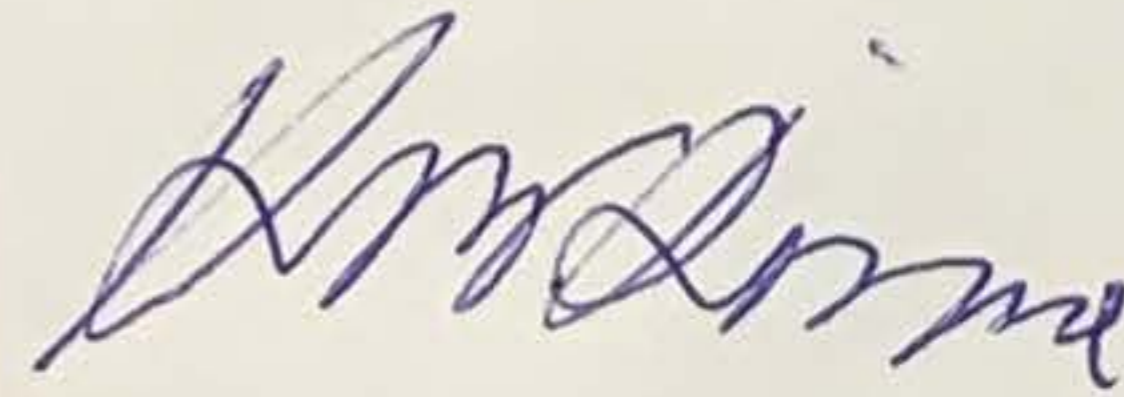
Tutkijan profiilipalvelun mahdollisuus profiilin hallintaan ja julkisiksi tarkoitettujen tietojen määrittelyyn on hyvin suunniteltu. Olennaista on varmistaa, että tutkijat kokevat tutkimustietovarannon hyödylliseksi ja käyttävät sitä aktiivisesti. Taideyliopisto korostaa tutkijoille suunnatun tiedotuksen tärkeyttä. Tutkijoille on myös tärkeää kertoa, mitä tietojen rikastaminen käytännössä tarkoittaa.

12. päivänä marraskuuta 2020

Kunnioitavasti,

Jari Perkiömäki
rehtori

Kirsi Rinne
asiantuntija